

รายงานการค้นคว้าอิสระ (แผน ข)
ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชั่นซีในจังหวัดตาก
FACTORS AFFECTING GENERATION Z'S DECISION TO PURSUE AN
AGRICULTURAL CAREER IN TAK PROVINCE

ธันดดา รัตนประภา, วันวสา วิโรจนารมย์¹, ภาวิณี อารีศรีสม¹,
และ สนิท สิทธิ¹

Tanadda Rattanaprapa, Wanwasa Wirojanarome¹, Pawinee Areesrisom¹,
and Snit Sitti¹

¹ สาขาวิชาการจัดการและพัฒนาทรัพยากร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

¹ Resources Management and Development, Faculty of Agricultural Production, Maejo University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชั่นซีในจังหวัดตาก เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 355 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) โดยในด้านลักษณะงาน ($\bar{X} = 4.46$) ด้านโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.11$) ด้านโอกาสความเจริญก้าวหน้า ($\bar{X} = 4.02$) และด้านความมั่นคง ($\bar{X} = 3.82$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ($\bar{X} = 3.23$) และด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ ($\bar{X} = 3.01$) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร ที่ระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ 0.10 ได้แก่ ความมั่นคง ($\beta = 0.411$) และการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากภาครัฐ ($\beta = 0.331$) หากอาชีพเกษตรมีความมั่นคงและมีการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากภาครัฐเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีโอกาสตัดสินใจเลือกอาชีพเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 1.509 เท่า และ 1.392 เท่า ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ได้แก่ ประสบการณ์ด้านการเกษตรของครอบครัว ($\beta = -0.812$) แสดงให้เห็นว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ด้านการเกษตรของครอบครัว มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพเกษตร ลดลง 0.444 เท่า

คำสำคัญ: เจเนอเรชันซี, การตัดสินใจประกอบอาชีพ, อาชีพเกษตร, ปัจจัยการเลือกอาชีพ, จังหวัดตาก

Abstract

This study aimed to: (1) examine opinions regarding factors influencing the decision to pursue an agricultural career; (2) analyze the factors affecting the decision to engage in agriculture; and (3) investigate personal factors influencing Generation Z's decision to pursue an agricultural career in Tak Province. Data were collected from a sample of 355 respondents using a structured questionnaire. The data were analyzed using descriptive statistics and Logistic Regression Analysis.

The results revealed that the overall level of opinions toward factors influencing the decision to pursue an agricultural career was high (mean = 3.77). Specifically, job characteristics (mean = 4.46), opportunities for learning and self-development (mean = 4.11), career advancement opportunities (mean = 4.02), and job security (mean = 3.82) were all rated at a high level. In contrast, compensation and benefits (mean = 3.23) and government support for young farmers (mean = 3.01) were rated at a moderate level. Regarding factors influencing the decision to pursue an agricultural career, at the statistical significance level of 0.10, job security ($\beta = 0.411$) and government support for young farmers ($\beta = 0.331$) were found to be significant. A one-unit increase in perceived job security and government support would increase the likelihood of choosing an agricultural career by 1.509 times and 1.392 times, respectively. As for personal factors, at the statistical significance level of 0.01, family agricultural experience ($\beta = -0.812$) was found to significantly influence the decision. The result

indicates that respondents with family agricultural experience were 0.444 times less likely to choose an agricultural career.

Keywords: Generation Z, agricultural career decision-making, agricultural occupation, career choice determinants, Tak Province

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาคการเกษตรของประเทศไทยยังคงเป็นภาคเศรษฐกิจพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ขณะเดียวกันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ทำให้แรงงานภาคเกษตรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และแรงงานวัยทำงานย้ายออกจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ส่งผลให้กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับมือกับปัญหาการลดลงของแรงงานเกษตร ภาครัฐได้ดำเนินนโยบาย การส่งเสริมเกษตรสมัยใหม่ (Smart/Precision Agriculture) และการพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ สะท้อนความสำคัญของการดึงดูดแรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร

เจนเอเรชันซี เป็นกลุ่มประชากรที่เกิดประมาณช่วงปี ตั้งแต่ปี ค.ศ.1997–2012 (Dimock, 2019) โดยให้ความสำคัญกับความมั่นคง รายได้ที่คุ้มค่า และการทำงานที่สอดคล้องกับไลฟ์สไตล์ ซึ่งอาจส่งผลต่อทัศนคติและการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพเกษตร อย่างไรก็ตาม แม้จะมีศักยภาพสูงในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในภาคเกษตร แต่แรงจูงใจในการเลือกอาชีพเกษตรยังคงต่ำ โดยจังหวัดตากถือเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญด้านการเกษตรของประเทศทั้งในด้านการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ รวมถึงมีศักยภาพทางภูมิศาสตร์ในฐานะจังหวัดชายแดนที่เชื่อมต่อการค้ากับประเทศเมียนมา ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อยู่อันดับ 2 รองจากภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม แรงงานเกษตรในจังหวัดส่วนใหญ่ยังเป็นผู้สูงอายุ แต่จังหวัดตากถือว่ามี “ฐานแรงงานวัยกลางคนถึงวัยหนุ่มสาว” คิดเป็นร้อยละ 67 ของประชากรทั้งจังหวัด (กรมการปกครอง, 2568) แสดงถึงศักยภาพแรงงานรุ่นใหม่ที่ยังสามารถพัฒนาได้ หากได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชันซีในจังหวัดตาก จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น ทัศนคติ และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพในภาคการเกษตรของเจนเอเรชันซี รวมทั้งการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่ตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพเกษตร เพื่อสร้างความยั่งยืนให้อาชีพเกษตรในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชั่นซีในจังหวัดตาก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชั่นซีในจังหวัดตาก
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอเรชั่นซีในจังหวัดตาก

ทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Ginzberg

Ginzberg (1967) อธิบายว่าการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Developmental Process) ที่เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ ไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นผลจากการสะสมของประสบการณ์ สติปัญญา และอารมณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะจินตนาการ (Fantasy Stage) ระยะทดลอง (Tentative Stage) และระยะจริงจัง (Realistic Stage) ซึ่งสะท้อนว่าบุคคลต้องผ่านการสำรวจ ทดลอง และประเมินก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทชีวิต

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของ Super

Super อธิบายว่าการพัฒนาอาชีพเป็นกระบวนการตลอดช่วงชีวิต (Life-Span) และเกี่ยวข้องกับบทบาทชีวิต (Life-Space) โดยเน้นแนวคิด Self-Concept ซึ่งพัฒนาจากประสบการณ์และสังคม การเลือกอาชีพจึงเป็นการปรับตัวอย่างต่อเนื่องตามช่วงวัย โมเดล Life-Career Rainbow แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและช่วงชีวิต แนวคิดนี้เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมและได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย เช่น บุคลิกภาพ ความสามารถ ค่านิยม และบริบททางสังคม

ทฤษฎี Social Cognitive Career Theory (SCCT)

SCCT อธิบายว่าการเลือกอาชีพเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรม โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถตนเอง (Self-Efficacy) ความคาดหวังในผลลัพธ์ (Outcome Expectations) และเป้าหมายส่วนบุคคล (Personal Goals) ซึ่งร่วมกันกำหนดความสนใจและการตัดสินใจทางอาชีพ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ

งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าปัจจัยด้านโอกาสความก้าวหน้า ลักษณะงาน และโอกาสในการพัฒนาตนเอง มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ (จิรวัดน์ และคณะ, 2564) ขณะที่ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เช่น ความคิดริเริ่ม การยอมรับความเสี่ยง และการควบคุมตนเอง มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (สุธาทิพย์ และประสพชัย, 2568)

งานวิจัยด้านแรงงานภาคการเกษตร

การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพเกษตรมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว เช่น นโยบายรัฐ เทคโนโลยี และค่านิยมทางสังคม (ฐากร และคณะ, 2566) รวมถึงแรงผลัก-แรงดึง เช่น ความไม่มั่นคงของงานในเมือง และความต้องการความมั่นคงในชีวิต (สุกฤษฎ์, 2567) นอกจากนี้ ปัจจัยพื้นฐาน เช่น การมีที่ดิน แรงงาน และทุน มีบทบาทสำคัญต่อการเข้าสู่อาชีพเกษตร (ยศ และชนินทร์, 2558) ขณะที่แรงจูงใจและทัศนคติต่ออาชีพเกษตร รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการสานต่ออาชีพ (คันสนีย์ และคณะ, 2559)

งานวิจัยเกี่ยวกับเจเนอเรชันซีและอาชีพเกษตร

งานวิจัยพบว่าเจเนอเรชันซีมีทัศนคติในเชิงบวกต่ออาชีพเกษตรมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่ออาชีพนั้นเกี่ยวข้องกับความยั่งยืนและสิ่งแวดล้อม (ชูรารัตน์ และจอมเดช, 2568) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสนใจ ได้แก่ ประสบการณ์ด้านเกษตร ภาพลักษณ์อาชีพ และความมั่นคง (ธนภัทร, 2564) ขณะที่ปัจจัยด้านค่าตอบแทน ความก้าวหน้า และสภาพแวดล้อมการทำงานมีผลต่อการเลือกอาชีพโดยรวมของเจเนอเรชันซี (ปริศรา, 2565) นอกจากนี้ เจเนอเรชันซีให้ความสำคัญกับความสมดุลชีวิต (Work-Life Balance) และความสุขส่วนบุคคลมากกว่าค่านิยมความสำเร็จแบบเดิม (ผกาหวดี, 2565) และมีแนวโน้มเลือกอาชีพที่มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับไลฟ์สไตล์

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเจเนอเรชันซี จำนวน 355 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เจเนอเรชันซี ที่มีอายุ 18-22 ปี (พ.ศ. 2546-2550) โดยใช้ข้อมูล ณ ปี พ.ศ.2568 ที่กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1967) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จำนวน 355 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเนอร์ชันซีในจังหวัดตาก มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูล ลักษณะส่วนบุคคลมีลักษณะคำถามปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ คณะที่เรียน เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยการเลือกประกอบอาชีพเกษตร มีลักษณะคำถามปลายเปิด แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งวัดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 6 ด้าน ได้แก่ ลักษณะของงาน โอกาสการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง โอกาสความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง ค่าตอบแทนและสวัสดิการ และการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร เป็นแบบสอบถามที่มีมาตรวัดเป็นนามบัญญัติแบบรายการตรวจสอบ (Checklist) จำนวน 1 ข้อ โดยมีคำถาม ได้แก่ มีความประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต หรือไม่มีความประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ทำการทดสอบแบบสอบถาม ทั้งความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อความแม่นยำและเชื่อถือได้ของข้อคำถาม โดยผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามที่ใช้ พบว่า มีค่าเท่ากับ 0.97 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้ใช้ได้ และนำไปทดสอบ (Try Out) กับเจนเนอร์ชันซีที่มีอายุ 18-22 ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันที่มีการเรียนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร จำนวน 30 ตัวอย่าง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยผลการทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.96 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นสูงมาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Average)

2. วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ฟาย (Phi Coefficient) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Spearman 2) ใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) เพื่อทำนายหรือพยากรณ์เหตุการณ์ของความน่าจะเป็นต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร

ผลการวิจัยและวิจารณ์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.37) อายุ 19 ปี (ร้อยละ 31.83) กำลังศึกษาในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร (ร้อยละ 37.18) และมีเกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.01–4.00 (ร้อยละ 53.81) ไม่มีความประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต (ร้อยละ 52.96) มากกว่ากลุ่มที่มีความประสงค์ (ร้อยละ 47.04) โดยให้เหตุผลการตัดสินใจดังนี้ กลุ่มที่สนใจเลือกอาชีพเกษตรระบุว่าเนื่องจากเป็นอาชีพที่สอดคล้องกับความสนใจส่วนบุคคล (ร้อยละ 38.98) ส่วนกลุ่มที่ไม่ประสงค์ประกอบอาชีพเกษตรระบุว่าต้องการประกอบอาชีพอื่นที่มั่นคงกว่า (ร้อยละ 46.59)

ในด้านความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพเกษตรในระดับภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านลักษณะงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.46 รองลงมาคือ โอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเองมีค่าเฉลี่ย 4.11 โอกาสความเจริญก้าวหน้ามีค่าเฉลี่ย 4.02 และความมั่นคงมีค่าเฉลี่ย 3.82 ด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐมีค่าเฉลี่ย 3.01 และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการมีค่าเฉลี่ย 3.23 ตามลำดับ

โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 ได้แก่ ด้านความมั่นคง ($\beta = 0.411$) และ ด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากภาครัฐ ($\beta = 0.331$) โดยหากอาชีพเกษตรมีความมั่นคง และมีการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีโอกาสตัดสินใจเลือกอาชีพเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 1.509 เท่า และ 1.392 เท่าตามลำดับปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร พบว่า มีเพียงด้านประสบการณ์ด้านการเกษตรของครอบครัว ($\beta = -0.812$) โดยส่งผลต่อการตัดสินใจในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ด้านการเกษตรของครอบครัว มีโอกาสที่จะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพนี้ ลดลง 0.444 เท่า

สรุปผลการศึกษา

1. ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร ทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีความคิดเห็นในระดับมาก 4 ด้านได้แก่ ด้านลักษณะงาน ด้านโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ด้านโอกาสความเจริญก้าวหน้า และด้านความมั่นคง ส่วนด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งส่วนที่สอดคล้องกับการศึกษาของจิรวรรณ พวงระย้า และคณะ (2564) ที่พบว่า ปัจจัยด้านโอกาสความก้าวหน้า และโอกาสการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก และค่าตอบแทน อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกันในด้าน ปัจจัยด้านความมั่นคง และด้านลักษณะงาน มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของเจนเอร์ชันซีในจังหวัดตาก ได้แก่

ด้านความมั่นคง มีค่าเฉลี่ย 3.82 ซึ่งเจเนอเรชันซีในจังหวัดตากให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการมองว่าอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่มั่นคง สามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง มีความยั่งยืนในระยะยาว สร้างรายได้ได้แม้ในสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้มีเงินเหลือใช้สำหรับเก็บออมในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคันสนีย์ กระจำนโณและคณะ (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจของทายาทเกษตรกรในการสานต่ออาชีพเกษตรในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยระบุว่า แรงจูงใจในการสานต่ออาชีพเกษตรที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความมั่นคง และงานวิจัยของธนภัทร ชีรณวณิช (2564) ที่ศึกษาเรื่องความเป็นผู้ประกอบการของเจเนอเรชันซี ได้ระบุถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกอาชีพ คือ ความมั่นคงในอาชีพ

ด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐค่าเฉลี่ย 3.01 ในความสำคัญในระดับปานกลาง แต่กลับมีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ ธากร กันต์แจ่ม และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการสานต่ออาชีพเกษตรกรรมของทายาทในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ระบุว่าปัจจัยที่ส่งผลสูงที่สุดต่อการสานต่ออาชีพเกษตรคือได้แก่ นโยบายส่งเสริมเศรษฐกิจ (Economic Policy) กฎหมายและข้อบังคับ (Legal) นโยบายส่งเสริมภาครัฐ (Political Policy) และงานวิจัยของปาริฉัตร รุ่งเรืองณัฐกุล และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเข้าสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวน ยางพาราอำเภอนาหวี จังหวัดสงขลาที่ระบุถึงตัวแปรที่มีผลต่อการเข้าสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่ส่งผลทางบวก การสนับสนุนจากภาครัฐ รวมไปถึง งานวิจัยของชูรารัตน์ ไครอามาศย์ และ จอมเดช ตรีเมธ (2568) ได้ศึกษาทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรม และความสนใจในการประกอบอาชีพการเกษตรในปัจจุบันของกลุ่ม เจเนอเรชันซี ที่ให้ ความสนใจในการประกอบอาชีพเกษตรโดยรวมอยู่ในระดับสนใจมาก โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ แสดงให้เห็นว่าเจเนอเรชันซี ในจังหวัดตากให้ความสำคัญกับภาครัฐอยู่ในระดับที่ไม่จำเป็นต้องรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ แต่สามารถรับความช่วยเหลือได้เมื่อภาครัฐเสนอความรู้หรือเทคโนโลยีจากภาครัฐได้

3. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรของ เจเนอเรชันซี ในจังหวัดตาก

พบว่า มีเพียง 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร ได้แก่ ประสิทธิภาพทางการเกษตร ($\beta = -0.812$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีประสิทธิภาพทางการเกษตร ส่วนใหญ่จะไม่เลือกประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต ซึ่งอาจมาจากการเห็นความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานของครอบครัว ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของปาริฉัตร รุ่งเรืองณัฐกุล และคณะ (2562) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเข้าสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวน ยางพาราอำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา งานวิจัยของธนภัทร ชีรณวณิช (2564) ที่ศึกษาเรื่องความเป็นผู้ประกอบการของเจเนอเรชันซี และการพัฒนาที่ยั่งยืน และงานวิจัยของพีระพัฒน์ เพ่งพิศ และอภิญา รัตนไชย (2567) ที่ศึกษาทัศนคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาตรง ที่ระบุว่าประสบการณ์การทำเกษตรของครอบครัวส่งผลเชิงบวกต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ด้านความมั่นคง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมรูปแบบการทำเกษตรที่ลดความเสี่ยงด้านราคาและรายได้ เช่น การประกันรายได้เกษตรกร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าอาชีพเกษตรมีความมั่นคง เทียบเท่ากับอาชีพอื่น ส่วนด้านการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่จากหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐควรปรับเปลี่ยนจากการให้เงินอุดหนุนเพียงอย่างเดียว เป็นการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี เพื่อดึงดูดเจเนอเรชันซีให้เข้าสู่ภาคการเกษตรมากขึ้น

ด้านการจัดการทัศนคติและลักษณะงาน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานเกษตรในจังหวัดตาก ควรนำเสนอโมเดลเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) ที่ใช้เทคโนโลยีทุนแรง เพื่อลดภาพลักษณ์ความยากลำบากของลักษณะงานแบบดั้งเดิม ส่วนด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ควรจัดหลักสูตรอบรมที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มากกว่าการสอนทฤษฎีพื้นฐาน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างให้ค่าเฉลี่ยความสนใจในด้านการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ในระดับสูง

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. (ม.ป.ป.). สถิติประชากรรายเดือน. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2567 จาก

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/>

จิรวัดน์ พวงระย้า. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมของคนรุ่นใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ชูรัตน์ ไครอามาตย์, และ จอมเดช ตรีเมธ. (2568). ทัศนคติที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรมและความสนใจในการประกอบอาชีพการเกษตรในปัจจุบันของกลุ่ม Generation Z. วารสารสหศาสตร์ การพัฒนาสังคม, 3(3), 834–848.

ฐากร กันต์แจ่ม. (2564). แรงจูงใจในการเข้าสู่ภาคเกษตรกรรมของเกษตรกรรุ่นใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ธนภัทร ชีรณวณิช. (2562). ความเป็นผู้ประกอบการของเจเนอเรชัน Z ที่ส่งผลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยรังสิต.

ปริศรา ธาณีใหญ่. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานในองค์กรของคน Generation Z (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ปาริฉัตร รุ่งเรืองณัฐกุล, และคณะ. (2562). ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการเข้าสู่การเป็นเกษตรกร
อัจฉริยะของเกษตรกรชาวสวนยางพารา อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา. *วารสารหาดใหญ่
วิชาการ*, 17(2), 159–180.
- ผกาวิติ ก้อนคำดี. (2565). *ทัศนคติของคนกลุ่มเจนเอเรชัน Z ต่อการประสบความสำเร็จ* (สาร
นิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พีระพัฒน์ เฟ่งพิศ, และ อภิญญา รัตนไชย. (2567). ทัศนคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง. *วารสารผลิทธิกรรมเกษตร*,
6(2), 1–10.
- ยศ บริสุทธิ์, และ ชรินทร์ แก้วคะตา. (2558). เงื่อนไขฐานรากในการเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรมของ
เกษตรกรและบุตรหลานเกษตรกร. *วารสารเกษตร*, 31(2), 215–224.
- ศันสนีย์ กระจำจโนม, และคณะ. (2559). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจของทายาทเกษตรกรในการ
สานต่ออาชีพเกษตรในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารเกษตร*, 32(1), 29–38.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)*.
- สุธาทิพย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร, และ ประสพชัย พสุนนท์. (2568). การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก
สำหรับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 12(1), 76–89.
- สุกฤษฎ์ เสงี่ยม. (2562). *กระบวนการเปลี่ยนไปสู่เกษตรกรรมทางเลือกในยุคสังคมสูงวัย*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dimock, M. (2019, January 17). *Defining generations: Where millennials end and
Generation Z begins*. Pew Research Center.
- Ginzberg, E. (1984). Career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), *Career choice
and development* (pp. 169–190). Jossey-Bass.
- Super, D. E. (1957). *The psychology of careers: An introduction to vocational
development*. Harper & Row.

สืบค้นข้อมูลเล่มการค้นคว้าอิสระฉบับสมบูรณ์

ได้ที่ เว็บไซต์ DSpace MJU.

Link: <http://ir.mju.ac.th/dspace/>

